

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 71 0 П 204803 21 Рев
Бања Лука, 30.09.2021. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Сенада Тице, као предсједника вијећа, Тање Бундало и Горјане Попадић, као чланова вијећа, у правној ствари по тужби тужитеља С.Т. из Б.Л., кога заступа пуномоћник Ј.Т., адвокат из Б. Л., против тужених 1. Г.Л. из А., 2. С.Л. из Б., 3. Ј.Т. из Б.Л., коју заступа пуномоћник М.Р., адвокат из Б.Л. и 4. Д.Л. из Б.Л., кога заступа пуномоћник М.Р., адвокат из Б.Л., ради утврђења права власништва, вриједност предмета спора 33.000,00 КМ и по противтужби тужених-противтужитеља Ј.Т. из Б.Л. и Д.Л. из Б.Л., против тужитеља-противтуженог С.Т. из Б.Л., ради утврђења, вриједност предмета спора 33.000,00 КМ, одлучујући о ревизији тужитеља-противтуженог С.Т. против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 204803 20 Гж 3 од 05.03.2021. године, на сједници вијећа одржаној дана 30.09.2021. године, донио је

РЈЕШЕЊЕ

Ревизија се усваја, пресуда Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 204803 20 Гж 3 од 05.03.2021. године се укида и предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Бањој Луци број 71 0 П 204803 19 П 2 од 20.01.2020. године утврђено је да је тужитељ-противтужени С.Т. (у даљем тексту: тужитељ) власник пословног објекта П+М у Улици ..., саграђен на парцели к.ч. број 30/2, уписана у зк. ул. 8041 КО Б.Л., по новом операту означена као к.ч. број 215, уписана у п.л. број 1097 КО Б.Л. 8, што су тужени обавезани да признају и трпе да се тужитељ на основу ове пресуде упише са 1/1 дјела у земљишно књижном евиденцијама и катастарском операту код Управе, ПЈ Б.Л. (став 1. изреке). Истовремено, одбијен је противтужбени захтјев тужених-противтужитеља Т.Ј. и Л.Д. (у даљем тексту: тужени) да се утврди да је укњижба права власништва стеченог одржајем на тужитеља на некретнинама уписаним у зк.ул. број 827 к.о. Б.Л. (сада зк.ул. број 8041 к.о. Б.Л.), означене као к.ч. број 32/2 са 59/312 дијела бившег А.Л. и 28/128 (треба да стоји 208/1248) удјела бивше Р.Л., извршена на основу укинуте правоснажне пресуде Основног суда у Бањој Луци број: П-2252/98 од 01.10.1998. године правно неваљана и да се наложи брисање зк. стања насталог на основу наведене пресуде и успостава земљишнокњижног стања у зк.ул. број 827 (сада зк.ул. број 8041 к.о. Б.Л.) како је било прије provedбе означене пресуде, тако да се брише право власништва на тим некретнинама са имена тужитеља уз истовремени упис права сувласништва у корист А.Л. са 59/312 дијела и у корист Р.Л. са 208/1248 дијела на к.ч. број 30/2 уписано у зк.ул. број 827 к.о. Б.Л. (сада зк.ул. број 8041 к.о. Б.Л.), којим непокретностима одговарају непокретности уписане у

пл. број 1097 к.о. Б.Л. 8 (став 2. изреке). Обавезани су тужени Ј.Т. и Д.Л. да тужитељу солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 6.480,00 КМ, са законском затезном каматом од дана пресуђења па до исплате, док је са дијелом захтјева који представља разлику између тражених и досуђених трошкова, тужитељ одбијен (став 3. изреке). У односу на тужене Г.Л. и С.Л. захтјев тужитеља за накнаду трошкова парничног поступка је одбијен (став 4. изреке).

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 204803 20 Гж 3 од 05.03.2021. године жалба тужених Ј.Т. и Д.Л. је дјелимично усвојена и првостепена пресуда, у дјелу којим је усвојен тужбени захтјев тужитеља (став 1. изреке првостепене пресуде), одбијен противтужбени захтјев (став 2. изреке првостепене пресуде) и досуђујућем дјелу одлуке о трошковима парничног поступка (дио става 3. изреке првостепене пресуде), је преиначена и суђено је тако што је: утврђено да је тужитељ власник пословног објекта П+М у Улици ... који је саграђен на парцели к.ч. број 30/2, а сада уписан у зк. ул. број 8041 к.о. Б.Л. (раније зк.ул. 827 к.о. Б.Л.), сувласничког дијела од 315/4992 Љ.Л. рођене М. и сувласничког дјела од 59/312 А.Л. сина Ј., по новом оперативном означена као к.ч. бр. 215 уписана у п.л. бр. 1097 к.о. Б.Л. 8, што су тужени обавезани да признају и да трпе да се тужитељ на основу ове пресуде упише са означеним сувласничким дијеловима у земљишно књижним евиденцијама и катастру некретнина, а у преосталом дјелу одбијен је тужбени захтјев тужитеља да се утврди да је власник пословног објекта П+М у Улици ..., саграђеног на парцели к.ч. број 30/2 уписаној у зк.ул. број 8041 к.о. Б.Л. (раније зк.ул. број 827 к.о. Б.Л.) на сувласничком дијелу од 28/1248 Р.Л. кћери Ј. и тужбени захтјев да се на основу ове пресуде тужитељ упише у земљишно - књижним евиденцијама као власник на сувласничком дијелу Р.Л. кћери Ј. Усвојен је противтужбени захтјев тужених Ј.Т. и Д.Л. и утврђено да је укњижба права власништва стеченог одржајем на тужитеља на некретнинама уписаним у зк. ул. број 827 к.о. Б.Л. (сада зк. ул. број 8041 к.о. Б.Л.) означене као к.ч. број 30/2 са 59/312 дијела бившег А.Л. и 28/128 (треба да стоји 208/1248) удјела бивше Р.Л., извршена на основу укинуте правоснажне пресуде Основног суда у Бањој Луци број: П-2252/98 од 01.10.1998.године, правно неваљана и наложено је брисање зк. стања насталог на основу те пресуде и успостава земљишнокњижног стања у зк. ул. број 827 (сада зк. ул. број 8041 к.о. Б. Л.) какво је било прије provedбе наведене пресуде, тако да се брише право власништва на тим некретнинама са имена тужитеља на означеним сувласничким дијеловима А.Л. и Р.Л., уз истовремени упис права сувласништва у корист А.Л. са 59/312 дијела и у корист Р.Л. са 208/1248 дијела на к.ч. број 30/2 уписано у зк. ул. број 827 к.о. Б.Л. (сада зк. ул. број 8041 к.о. Б.Л.), којим непокретностима одговарају непокретности уписане у пл. број 1097 к.о. Б.Л. 8. Одлучено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка. Тужитељ је обавезан да туженима Ј.Т. и Д.Л. надокнади трошкове састава жалбе у износу од 337,50 КМ, а у преосталом дјелу у износу од 337,50 КМ захтјев ових тужених за накнаду трошкова састава жалбе је одбијен.

Изјављеном ревизијом другостепену пресуду побија тужитељ, због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи, тако да се усвоји тужбени захтјев тужитеља, а одбије противтужбени захтјев тужених.

Одговор на ревизију није поднесен.

Ревизија је основана.

Предмет спора у овој парници је захтјев тужитеља да се утврди да је власник пословног објекта П+М, у Улици ..., саграђен на парцели к.ч. број 30/2, уписана у з.к. ул. 8041 к.о. Б.Л., по новом операту означена као к.ч. број 215 уписана у п.л. број 1097 к.о. Б.Л. 8, те да се тужени обавезу да то признају и да трпе да се тужитељ на основу ове пресуде упише са 1/1 дјела у земљишно књижним евиденцијама и катастарском операту.

Предмет спора је и противтужбени захтјев тужених Ј.Т. и Д.Л. да се утврди да је упис тужитеља на к.ч. број 30/2 уписано у зк. уложак број 827 к.о. Б.Л. (сада зк. уложак број 8041 к.о. Б.Л.) на сувласничком дијелу бившег А.Л. који је износио 59/312 дијела и на сувласничком дијелу бивше Р.Л. који је износио 208/1348 правно неваљан упис, јер је извршен на основу пресуде првостепеног суда број П-2252/98 од 01.10.1988. године, која пресуда је укинута, те да се наложи успостава ранијег земљишно књижног стања.

Одлучујући о захтјевима странка, по проведеном доказном поступку, првостепени суд је утврдио: да из историјата земљишнокњижног улошка број 827 (сада 8041) произлази да су у А листу биле уписане к.ч. број 28/35, 28/20, 28/21 и 30/2 Кућиште, двориште и дућан, да је стамбено пословни објекат са станом у мансарди у Улици ... уписан на к.ч.број 30/2 без земљишта; да је 06.08.1065. године извршена национализација земљишта; да је 31.10.1995. године на основу правоснажне пресуде Општинског суда у Бањој Луци број П-1321/78 од 21.05.1982. године и рјешења о извршењу истог суда број И-226/95 од 21.09.1995. године отписана из А листа парцела 30/1 у ул. 12608, те је на основу пријавног листа у А II листу уписан стамбено пословни објекат на парцели к.ч. број 30/2; да су 1955. године као сувласници укњижени Ђ.Л. и Ј.Л. по основу куповине; да су 24.03.1980. године на основу рјешења о насљеђивању иза Ђ.Л. уписани А.Л., Ј.Л. и Д.Л., а да није уписана кћерка Р.Л.; да је на основу насљеђивања иза Ј.Л., по рјешењу о насљеђивању О-627/78 од 20.03.1979. године и допунском рјешењу о насљеђивању од 06.02.1997. године, укњижено право својине у корист њених синова Л.Д. и А. и кћерке Л.Р.; да су на основу рјешења о насљеђивању иза Л.А. број О-5/86 од 25.02.1986. године на његовом сувласничком дијелу проглашени насљедници Љ., Ђ., С.Л. и Ј.Т.; да је 27.05.1999. године на основу правоснажне пресуде Основног суда у Бањој Луци број П-2252/98 од 01.10.1998. године, те рјешења о извршењу, укњижено право својине на 59/312 дијела дућана на дијелу А.Л. и Р.Л. на дијелу 28/1248 у корист тужитеља; да је на основу правоснажног оставинског рјешења број О- 692/01 од 30.05.2001. године укњижено право својине на 315/4992 дијела некретнина у А II листу Љ.Л. у корист Т.Т.; да је на основу судског поравнања од 13.06.2006. године између Т.Т. и тужитеља, укњижено право својине у А листу у корист тужитеља; да је Д.Л. свој цијели сувласнички дио који је наслиједио од оца Ђ.Л. и мајке Ј.Л. дана 11.11.1993. године продао тужитељу; да су Г.Л., С.Л. и Ј.Т. наслиједили цијели сувласнички дио свога оца Л.А. који је он наслиједио од својих родитеља Л.Ђ. и Ј., те су исти продали тужитељу по уговору од 17.04.1987. и 13.12.1988. године; да су у вријеме подношења тужбе у предметној правној ствари 02.09.1998. године у земљишно књижном улошку од 01.10.1998. године били уписани Љ.Л. са 315/4992 дијела, А.Л. са 59/312 дијела, Р.Л. са 281/1248 дијела и тужитељ са 2609/4992 дијела.

На темељу тих чињеница, те утврђујући да се тужитељ налази у посједу предметних непокретности од 80-тих година до 2009. године, а да у временском периоду од 15.04.1992. године до 19.06.1996. године (четири године и два мјесеца) застарјелост није текла јер је одлуком Предсједништва Српске Републике, број 03-11-92 од 15.04.1992. године (Службени гласник Српског народа у Босни и Херцеговини број 6/92) било

проглашено ратно стање, првостепени суд је закључио да је тужитељ био у мирном посједу предметног објекта 25 година и два мјесеца. Полазећи од утврђења да су тужени Г.Л., С.Л. и Ј.Т. продали тужитељу своје сувласничке дијелове које су наслиједили иза оца А.Л., а да је тужени Д.Л. продао свој сувласнички дио који је наслиједио иза родитеља Ђ. и Ј. Л., првостепени суд је закључио да је тужитељ савјестан посједник на основу куповине њихових сувласничких дијелова, те да је посјед њихових сувласничких дијелова које је купио и законит јер има правни основ стицања, па да је протеком десет година стекао право својине одржајем на сувласничком дијелу бившег А.Л. који је преминуо 22.06.1985. године, а протеком рока од двадесет година посједовања предметног објекта стекао право сувласништва на сувласничком дијелу Р.Л., као савјестан посједник, због чега је позивом на одредбе члана 28. став 2. и 4. Закона о основним својинско правним односима („Службени лист СФРЈ“ број: 6/80 и 36/90, те „Службени гласник Републике Српске“ број: 38/03: у даљем тексту: ЗОСПО), судио тако што је усвојио тужбени захтјев тужитеља. Имајући у виду да је усвојио тужбени захтјев тужитеља, првостепени суд је одбио противтужбени захтјев тужених Д.Л. и Ј.Т., као неоснован.

Одлучујући о жалби тужених Д.Л. и Ј.Т., другостепени суд утврђује да је тужитељ 80-тих година ушао у посјед по основу уговора о закупу и да је тиме знао да на објекту друга лица имају право својине, те да је у односу на сувласничке дијелове које је откупио 87. од Г. и С. Л. и Ј. Т., те 1993. од Д.Л., тек тада постао савјестан. Утврђујући да је тиме тужитељ, у односу на сувласничке дијелове А.Л. од 59/312 дијела и сувласнички дио Љ.Л. од 315/4992 дијела, био савјестан и законит посједник у периоду од 10 година, другостепени суд закључује да је у складу са одредбом члана 28. ЗОСПО на наведеним сувласничким дијеловима тужитељ стекао право својине. Утврђујући, даље, да су тужени законски насљедници Р.Л., која је умрла 28.02.1997. године, а није била удата нити је имала своју дјецу, те да из изведених доказа не произлази да су тужени на основу закључених уговора продали тужитељу и Р. сувласнички дио на предметној некретнини, другостепени суд закључује да посједовање сувласничког дијела Р.Л. није било законито, а ни савјесно, јер је тужитељ за вријеме посједовања знао да Р.Л. полаже право својине са одређеним сувласничким дијелом, па да тиме нису испуњени законски услови за стицање права својине одржајем на њеном сувласничком дијелу. Из наведених разлога, дјелимичним усвајањем изјављене жалбе, другостепени суд првостепену пресуду преиначава тако што утврђује да тужитељу припада право на сувласничком дијелу А.Л. и Љ.Л., док одбија захтјев тужитеља за утврђења права и на сувласничком дијелу Р.Л. Истовремено, налазећи да противтужбени захтјев има карактер брисовне тужбе, па с обзиром да је отпао правни основ уписа, јер је укинута правоснажна пресуда на темељу које је упис извршен, другостепени суд је првостепену пресуду и у овом дијелу преиначио, тако што је противтужбени захтјев усвојио.

Ревизионим наводима тужитељ са правом истиче да је побијана пресуда заснована на повреди одредаба парничног поступка, одредбе члана 191. став 3. и 4. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 - даље: ЗПП).

Према стању списка предмета, тужитељ је тужбу у овој парници суду поднио дана 02.09.1998. године, а као тужене је означио А. и Р. Л. Захтјевом из тужбе је затражио да се утврди да му припада право на предметној некретнини, односно на сувласничким дијеловима тужених од 59/312 и 28/1248 дијела. Правоснажном пресудом првостепеног суда број П-2252/98 од 01.10.1998. године наведени тужбени захтјев је усвојен. Означена

пресуда је, у поступку по приједлогу за понављање правоснажно окончаног поступка, укинута.

У наставку поступка, тужитељ је тужбу уредио, тако што је као тужене означио Г.Л., С.Л., Ј.Т. и Д.Л.. Коначним тужбеним захтјевом је затражио да се утврди да је искључиви власник предметног пословног објекта и да се тужени обавезу да то признају и да трпе да се тужитељ упише са правом својине са 1/1 дијела.

Одлучујући о таквом захтјеву тужитеља, суд је имао обавезу да утврди да ли је тужитељ по закону стекао право својине на том објекту, односно да ли је тужитељ постао искључиви власник предметне некретнине или му на истом евентуално припада право сувласништва. То значи да је суд, у случају утврђења да тужитељ није стекао право својине са 1/1 дијела, већ да је стекао право сувласништва, морао утврдити о којем обиму тог права је ријеч, а да у преосталом дијелу (преко утврђеног сувласничког дијела) захтјев није основан, те образложити разлоге за такво утврђење.

Првостепеном пресудом тужбени захтјев тужитеља је у цјелости усвојен.

Међутим, побијаном пресудом, дјелимичним усвајањем жалбе тужених Ј.Т. и Д.Л., преиначена је првостепена пресуда, те је суђено тако што је утврђено да тужитељу припада право на сувласничком дијелу А.Л. од 59/312 дијела и на сувласничком дијелу Љ.Л. од 315/4992 дијела, у којем дијелу је усвојен тужбени захтјев, а да му не припада право на сувласничком дијелу Р.Л. од 28/1248 дијела (који сувласнички дио не одговара ни стању уписа у зк.ул. 827 од 01.10.1998. године, који је другостепени суд имао у виду код пресуђења), што све заједно (усвајајући и одбијајући дио) не представља једно цијело односно не износи 1/1. То значи да је другостепени суд по жалби тужених донио пресуду чија изрека нема упориште у материјалном праву (законским одредбама које регулишу право власништва односно сувласништва на некретнинама), односно која како у изреци тако и датом образложењу није разумљива (није јасно у којем дијелу је тужбени захтјев усвојен, а у којем одбијен), усљед чега се побијана пресуда у ревизионом поступку не може ваљано преиспитати, како у дијелу којим је жалба тужених усвојена, тако и у дијелу којим је жалба одбијена.

Надаље, побијана пресуда се у датом образложењу не бави хронологијом и законским основима стицања права сувласништва на предметној некретнини од стране тужитеља на начин из којег је могуће извести јасан закључак о стеченом обиму права, како до момента подношења тужбе тако и у вријеме пресуђења у овој парници, нити релевантном земљишно књижном документацијом која је изведена у доказном поступку, као ни налазом вјештака геометра (који је додуше још 2011. године сачињен за потребе другог предмета).

Поред тога, у конкретном случају, тужбени захтјев се тиче сувласничких дијелова свих сувласника на предметној некретнини. Правилан је закључак другостепеног суда, да су означени тужени законски наслједници сада покојне Р.Л. (брат и дјеца умрлог брата по праву представљања). Супротно томе, закључак другостепеног суда да су тужени законски наслједници и сада покојне Љ.Л. (која је супруга А.Л.), протурјечи оставинском рјешењу О-692/01 од 30.05.2001. године, по којем је њен наслједник Т.Т. (која није означена као тужена у овом предмету). Другостепени суд се не бави тиме да ли је иста морала бити означена као странка у овој парници (јер тужитељ тражи утврђење права на терет њеног сувласничког дијела) или се евентуално у односу на њу ради о пресуђеној

ствари, код тога да је у односу на сувласнички дио који јој је припао у оставинском поступку иза Љ.Л., према подацима из налаза вјештака геометра, закључено судско поравнање, што је обавеза другостепеног суда према одредби члана 221. ЗПП у вези са чланом 209. тачка 9. истог закона.

Према томе, побијана пресуда је донесена уз повреду одредаба члана 191. став 3. и 4. ЗПП, у вези са одредбом члана 209. истог закона, што се одразило на правилност и законитост исте тако што исту није могуће у цјелости испитати, јер није јасно у којем дијелу је жалба тужених усвојена, односно у којем је одбијена, како у дијелу одлуке о тужбеном, тако и у дијелу одлуке о противтужбеном захтјеву.

Из изложеног, примјеном одредбе члана 250. став 2. ЗПП, побијана пресуда је у цјелости укинута и предмет враћен другостепеном суду на поновно суђење.

У наставку поступка, другостепени суд ће, имајући у виду разлоге овога рјешења о жалби тужених донијети нову одлуку.

Предсједник вијећа
Сенад Тица

За тачност отправака овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић